

Moravskoslezská pobočka ČBS a její činnost v roce 2024

Moravskoslezská pobočka České botanické společnosti (dále MSP ČBS) je spolkem sdružujícím profesionální a amatérské zájemce o botaniku. Jak její celý název napovídá, spadá pod **Českou botanickou společnost** (dále ČBS; botanospol.cz), která sdružuje regionální botanické pobočky napříč republikou a zároveň zaštiťuje různě odborně zaměřené sekce a pracovní skupiny – například bryologicko-lichenologickou sekci nebo pracovní skupinu pro ochranu přírody.

V MSP ČBS se věnujeme cévnatým rostlinám, mechorostům, houbám i lišejníkům, jejich ekologii a průzkumu biotopů, ve kterých se vyskytují. Zaměřujeme se na oblast střední, severní a východní Moravy a Slezska. Naše činnost se soustřeďuje na pořádání odborných jednodenních terénních exkurzí, vícedenních floristických minikurzů a determinačních setkání.

Cílem tohoto příspěvku je představit aktivity pobočky za rok 2024. Více podrobností, mimo jiné i informace o možnosti členství, naleznete na webových stránkách pobočky: ms-cbs.cz.

VÝROČNÍ SCHŮZE

První akcí v roce 2024 byla **výroční schůze**, která se konala v sobotu 17. února 2024 na zámku Kinských ve Valašském Meziříčí. Na setkání dorazilo 32 členů pobočky a 9 hostů. Na setkání byli jmenováni dva noví čestní členové pobočky – Milan Velička a Petr Kocián. Příspěvky, které v několika blocích zazněly, byly následující:

Úvodní informace

- Úvod a přivítání účastníků – Veronika Kalníková
- Finanční zpráva za rok 2023 – Michal Hroneš

Ze života pobočky

- Výsledky loňské ankety členů o pobočkové činnosti – Jiří Kocián a David Hlisenkovský
- Pozvánka na floristický minikurz ve Frenštátě pod Radhoštěm – Renáta Sobotíková a Petra Mičková

Výsledky regionální floristiky I

- Zajímavé bryologické nálezy za období 2020–2023 – Josef Plaček
- Botanické reminiscence toulek po Jesenicku – Vojtěch Taraška

Výsledky regionální floristiky II

- Kriticky ohrožené druhy rostlin v CHKO Beskydy – Marie Popelářová
- Zajímavé nálezy Metylovic a okolí VIII. – Zbyněk Lukeš

Doba digitální

- Digitalizace muzejních herbářů a co to přinese badatelům – Jana Tkáčiková
- Síťová mapa v R, jednoduše copy+paste – Petr Kocián
- ZAPLATR – nová služba nejen členům pobočky – David Hlisenkovský

ODBOBNÉ EXKURZE A DETERMINAČNÍ SETKÁNÍ

Během roku 2024 proběhlo devět jednodenních **exkurzí**, které pobočka pořádala ve spolupráci s dalšími institucemi. Šest exkurzí se primárně věnovalo cévnatým rostlinám, dvě mechorostům a jedna exkurze byla mykologická. Podrobnější informace k exkurzím, jejich průběhu a nálezům se můžete dočíst na webu pobočky v krátkých repor-

tech nebo v exkurzím věnovaných příspěvcích ve Zprávách MSP ČBS (ms-cbs.cz/zpravy-moravskoslezske-pobocky-cbs/).

- 20. 4. Cestou necestou do Podbeskydí za pampeliškami nejen sekce *Taraxacum** – Bohumil Trávníček a David Hlisenkovský
- 18. 5. Exkurze do údolí Javorné u Zlatých Hor** – Radim Hédli a Vojtěch Taraška
- 1. 6. Copak roste v Hnojicích? – Martin Dančák a Václav Dvořák
- 8. 6. Jižním okrajem CHKO Jeseníky na Přemyslovské sedlo* – Michal Hroneš a František Lamla
- 29. 6. Za teplomilnými plevele a jiným kvítím okolo Staříče – Zbyněk Lukeš a Zuzana Lukešová
- 20. 7. Znova na Kukačku! – Radek Štencel
- 21. 9. Za mechorosty na hrad Hukvaldy a jeho okolí* – Zbyněk Hradílek a Jana Tkáčiková
- 12. 10. Bryologická exkurze za historií mechorostů v Beskydech* – Jana Tkáčiková a Svatava Kubešová
- 26. 10. Mykologická exkurze údolím Smradlavy – Michal Graca

(* společná exkurze MSP ČBS ve spolupráci s PřF UP Olomouc, ** Moravským zemským muzeem v Brně a * Muzeem Beskyd ve Frýdku-Místku)

Obr. 1. Exkurze do údolí Javorné u Zlatých Hor. Foto: V. Taraška.

Ve dnech 13.–16. června se ve spolupráci Muzea Novojičínska s MSP ČBS uskutečnil ve Frenštátě pod Radhoštěm **floristický minikurz**. Kurz byl věnován památce na regionální botaničku Marii Sedláčkovou. Celkem 55 účastníkům z řad odborné i laické veřejnosti se podařilo projít a prozkoumat 15 naplánovaných tras. Vedoucími jim byli Šárka Cimalová, David Hlisenkovský, Veronika Kalníková, Jiří Kocián, Zbyněk Lukeš, Zuzana Lukešová, Pavel Lustyk a Jana Tkáčiková. Kurz organizovaly Renáta Sobotíková a Petra Mičková.

Obr. 2. Michal Hroneš představuje mokřadní ostřice během exkurze, která vedla okrajem CHKO Jeseníky na Přemyslovské sedlo. Foto: A. Uvírová.

Obr. 3. Vedoucí mykologické exkurze Michal Graca komentuje nálezy. Trasa vedla údolím Smradlavy na Bílé. Foto: D. Hlšínský.

Obr. 4. Během mykologické exkurze měli účastníci šanci si posbírat i spoustu jedlých hub. Foto: D. Hlšínský.

Při botanickém pátrání jsme měli štěstí například na nenápadnou a přehlíženou vratičku měsíční (*Botrychium lunaria*), hadilku obecnou (*Ophioglossum vulgatum*), vemeník zelenavý (*Platanthera chlorantha*), tři druhy omějů – oměj tuhý moravský (*Aconitum firmum* subsp. *moravicum*), oměj pestrý (*A. variegatum*) a oměj vlčí mor (*A. lycoctonum*) – a vachtu trojlistou (*Menyanthes trifoliata*). Podařilo se objevit nové lokality tužebníku obecného (*Filipendula vulgaris*), jenž v podhůří Beskyd není tak častý, i dalších teplomilnějších druhů. Potěšily nás také plevely, z nichž nejlepším nálezem byl již dlouhodobě nepozorovaný pryskyřník rolní (*Ranunculus arvensis*). Kompletní přehled lokalit a nálezů bude publikován v Příloze Zpráv MSP ČBS.

V sobotu 19. října se na Katedře botaniky UP v Olomouci konalo **determinační setkání** zaměřené na rod prstnatec (*Dactylorhiza*). Lektory byli Vojtěch Taraška a Bohumil Trávníček. Setkání organizoval Michal Hroneš a bylo pořádáno ve spolupráci s PřF UPOL a Moravským zemským muzeem.

Z DALŠÍ ČINNOSTI

Zprávy a výstupy z většiny našich akcí publikujeme v jednou ročně vydávaném pobočkovém časopise. V roce 2024 vyšly **Zprávy Moravskoslezské pobočky ČBS č. 13**, které připravila redakční rada ve složení Vojtěch Taraška (předseda redakční rady), Veronika Kalníková, Petr Kocián (technický redaktor), Svatava Kubešová, Zuzana Sochorová a Jana Tkáčiková. S revizí anglických textů vypomohl Martin Dančák.

Obr. 5. Jedna z exkurzí floristického minikurzu vedla přes areál bývalé střelnice v Trojanovicích. Na lokalitě se díky dřívějšímu narušování a následnému managementu stále vyskytují některé vzácné druhy naší flóry. Pravděpodobně vlivem eutrofizace však čím dál více zarůstá expanzivními rostlinami a péči tak bude potřeba zintenzivnit. Foto: V. Kalníková.

Obr. 6. Silně ohrožené mečiky střechovité (*Gladiolus imbricatus*) na mokřadu v areálu bývalé střelnice v Trojanovicích. Foto: V. Kalníková.

Obr. 7. K významným nálezům floristického minikurzu patří tato ohrožená a v České republice řídce rozšířená orchidej vemeník zelenavý (*Platanthera chlorantha*). Foto: V. Kalníková.

Obr. 8. Účastníci z jedné z exkurzí floristického minikurzu pózuji u nálezu ostřice hubené (*Carex strigosa*) v lese Roveň u Nového Jičína. Foto: D. Hliseníkovský.

Obr. 9. Vojtěch Taraška a Bohumil Trávníček (uprostřed) vedou determinační setkání k orchidejím rodu prstnatec. Foto: D. Hlisnikovský.

Členové pobočky obdrželi v průběhu roku čtyři elektronické **Informace členům**. O přípravu tohoto informačního periodika se staral David Hlisnikovský.

V roce 2024 pokračovalo zapisování do **Nálezové databáze Moravskoslezské pobočky ČBS** (nalezovka.cz). K 6. 12. 2024 obsahovala databáze celkem 67 051 floristických záznamů. Pokračovala spolupráce s projektem PLADIAS o výměně dat, kdy Nálezová databáze Moravskoslezské pobočky ČBS je jedním z významných datových zdrojů pro tvorbu map rozšíření cévnatých rostlin ČR. Garantem a správcem databáze je Petr Kocián.

Moravskoslezská pobočka ČBS provozuje **webové stránky** (ms-cbs.cz), které spravuje Petr Kocián. Na stránkách jsou k dispozici jak organizační informace (členství, poplatky, aktuální informace k exkurzím atd.), tak výsledky a postřehy z exkurzí, botanická literatura, určovací klíče i další botanické materiály a data vztahující se k regionu. Na hlavní web odkazují facebookové stránky pobočky (facebook.com/mspcbs). Ty slouží především jako další nástroj pro informování členů a veřejnosti o akcích pobočky. Jejich správě se věnuje Veronika Valová.

Výbor MSP ČBS pracoval v roce 2024 ve složení: Veronika Kalníková (předsedkyně), Zbyněk Hradílek (místopředseda), Michal Hroneš (jednatel), David Hlisnikovský (člen výboru) a Jiří Kocián (člen výboru). Ke dni 6. 12. 2024 měla pobočka celkem 85 členů, z toho 35 členů je zároveň členy ČBS.

VERONIKA KALNÍKOVÁ

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Regionální pracoviště Správa CHKO Beskydy,
Nádražní 36, CZ-756 61 Rožnov pod Radhoštěm; e-mail: v.kalnikova@seznam.cz